

Predgovor

Najveći grijeh naših suvremenika jest u tome što su izgubili osjećaj za grješnost. Ta nerijetko izrečena tvrdnja može nam se činiti pretjeranom, no ona nedvojbeno ukazuje na duboke i dalekosežne promjene u tradicionalnom shvaćanju grješnosti katoličkih vjernika pokoncilskog vremena. Ni na jednome drugom području vjerskoga života nije nastao takav zabrinjavajući raskorak između službenoga crkvenog učenja i stavova, s jedne strane, te vjerničkog prihvaćanja moralnih normi u praktičnom ponašanju, s druge strane.

Potaknut tim promjenama u vjerničkoj svijesti i teološkoj znanosti Katolički bogoslovni fakultet u Splitu odlučio je raspraviti i osvijetliti problem grijeha i s njim povezane krivnje, odgovornosti i opraštanja. To je bila tema Sedmoga teološkog simpozija, održanog 25. i 26. listopada 2001. pod naslovom "Osobna i društvena dimenzija grijeha". Govor o grijehu ostao je, na žalost, dijelom nepotpun, zbog kratkoročnog otkazivanja dvojice predavača. Najavljeno izlaganje "Shvaćanje grijeha u pokoncilskoj teologiji", Rosinija Gibellinija, talijanskog teologa i pisca knjige "Teologija dvadesetoga stoljeća" nije održano niti smo ga uspjeli dobiti da ga uvrstimo u zbornik radova. Isto je tako planirana podtema "Grijeh i oproštenje u ispovijednoj praksi" zbog bolesti dr. Zvezdana Linića ostala također neobrađena. Osam radova naših teologa uvrštenih u ovaj zbornik ipak pružaju stručno pouzdan i znanstveno utemeljen pregled staroga i uvijek aktualnog problema, otkrivajući i neke njegove nove momente u pristupu i shvaćanju.

Na početku je izlaganje mons. dr. Ivana Devčića, riječkoga nadbiskupa, koji je kao vrstan poznavatelj ruskog mislioca Berdjajeva dao pregled njegove filozofske misli i tako naznačio njezinu današnju aktualnost. Dva su sljedeća rada posvećena pavlovskom shvaćanju grijeha. Prof. dr. Mato Zovkić iznio je Pavlov nauku o grijehu, osobito na temelju poslanica Galaća-nima i Rimljanima te ostalih deuteropavlovskih poslanica, sažimajući ga u sintagmi "kao otuđenje od Boga i bližnjih". Doc. dr. Marinko Vidović

rašćlano je Pavlov govor o grijehu u Poslanici Rimljanima, iznoseći trostruku perspektivu toga govora: židovsku, tipološku (Adam - Krist) i antropološku. Propitujući suvremene teološke autore, doc. dr. Nikola Bižaca orisao je elemente za reinterpretaciju tradicionalnog shvaćanja istočnoga grijeha. Autor polazi od svetopisamskoga i tradicijskog poklada, s jedne strane, i nastoji ga pomiriti s evolutivnom slikom svijeta, s druge strane. Nakon dogmatskog promišljanja slijede dva izlaganja s moralnog vidika. Doc. dr. Špiro Marasović pozabavio se problemom govora o "griehu struktura", rasvjetljujući odnos između pojedinca u njegovoj osobnosti i slobodi, strukture čudorednoga ljudskog čina te grješnog društvenog habitusa. Na tragu rasprave u moralnoj teologiji osamdesetih godina, prošloga stoljeća, dr. Šimun Bilokapić je u svojem radu usmjerio pozornost na pitanje razlikovanja, odnosno podjele grijeha na teške/lake, smrtne/male. Glede potonje podjele autor ističe da je prisutna tradicionalna i nova paradigma moralnog čina s obzirom na shvaćanja "materije" i "temelnog opredjeljenja", te da se naglasak premješta na novu paradigmu. Proučavajući govor o grijehu u navještaju i katehezi, doc. dr. Milan Šimunović ukazuje na problematičnost dosadašnjega shvaćanja grijeha, a u novijim crkvenim dokumentima pronalazi uporišta za obnovljeno teološko tumačenje grijeha koje se temelji na ispravnijoj slici o Bogu, Kristovoj ponudi i njegovu pozivu čovjeku. Dr. Valentina Mandarić istražila je značajke svijesti grješnosti kod današnjih mladih, ocrtavajući temeljne odrednice njihova duhovno-kulturnog obzorja u kojemu se oblikuje životno iskustvo mladeži. Ona na kraju donosi nekoliko pastoralnih smjernica koje će nam pomoći kod mladih ljudi razvijati potrebnu osjetljivost za grijeh.

Radove teološkog simpozija sabrane u zborniku predajemo našem čitateljstvu. Nadamo se da će osobito studentima i profesorima teologije te svim zainteresiranima poslužiti kao pouzdana orijentacija i vrijedna pomoć u njihovu studiju i radu.

Nediljko A. Ančić